МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партс Нохч-Гіалгіай обкома Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совется Министрна Совется орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 81 (4248). ЕРА, 7 июль, 1966 шу. Мах 2 шен.

ХАННАХЬА КИЙЧЬЕ ШКОЛАШ

Чакхдаьннал дешара шу, Йижай жоризорашкара берий гІар, бакъда, школашкара балхан кхеккан да. Керда дешара шу дІадолаьдалехьа дукха кхьаьга деза школашка — 1 сентябре тоьаьл ьаьнна, басарашхьаьца, кІира теха хила еза республика еррига школаш. Цуьнгахь дужкъача школашка іа ьаьнна дешаре шу чакхдоллаеш а хьаІадолаІачуна кийчо е йолайир.

Дукхагіа йолча моттигашка из бехнтохьаме болх беча шоашкара доаГІа дакъа лоаІ йеккхаГІачя классашкарча дешархошца, цар дашиен ноаношен, юртарча Советий депутаташца, ваша ГІишлой материалаш хьежаш колхозашен совхозашца.

Ужх шера шоай школа тоаяра, цунна гонаька карт яра, хьакка дезаьца басар хьакхаьр, школьни оборудованенга ремонт яра ханнахьа оарцаГІоьлар Суженски районе Галашкарча школа дешархой. цар лаьй-ноаной, хьеларойн. АттаГІа доаГІа балхан дешархошца шоаш дир, хІаьта халгІа ГІа аьрдаш ечча хьинаре дакъа лаьцаш юрта общественности, моттигерча Совета депутаташца, школа педагогически коллективо.

Гуйре хьаІакхачарга на хьежаш керда дешара шера кийчъь аьнна йай Шаьла районе БачиЮртара № 2 йола барХІешерара школа. Ер дешара шу чаьх а дІаладелхьа 1966—1967 шерашка ма эшарбола кІор, дагаьа, дешара пособеш, спортивни инвентарь, ГІишлой материалаш ІаІаьнгьай школа дирекце. Цуьнгахь бераш школера чухещаьнца а дІайолайир ремонт, хІаьта 15-ча нийне дерриг балхан чакхдаьхьа даьннал. КІира теха, басарашхьаьца а классин ціенош, парташ, столаш, хьайолча мебель. Коа кІор лоатта склад кІ. Из дерриг кхьча организацина новкъостаІа да деш хьежаркошца, дешархошца шоаш даьл. Хьежаркошца дер гІаьра баркал йоах школана ремонт ечь новкъостаІ даьла Куйбышева ціерахьча колхоза правленена а цун председателга нов. Гуглаева а.

Керда шера берашца лерттІа дешарна эша хьалаш ІалаІадара, школашца ханнахьа а дика а ремонт яра оарГІаьлаьнчуна кийчо е йолайир.

Дукхагіа йолча моттигашка из бехнтохьаме болх беча шоашкара доаГІа дакъа лоаІ йеккхаГІачя классашкарча дешархошца, цар дашиен ноаношен, юртарча Советий депутаташца, ваша ГІишлой материалаш хьежаш колхозашен совхозашца.

Ужх шера шоай школа тоаяра, цунна гонаька карт яра, хьакка дезаьца басар хьакхаьр, школьни оборудованенга ремонт яра ханнахьа оарцаГІоьлар Суженски районе Галашкарча школа дешархой. цар лаьй-ноаной, хьеларойн. АттаГІа доаГІа балхан дешархошца шоаш дир, хІаьта халгІа ГІа аьрдаш ечча хьинаре дакъа лаьцаш юрта общественности, моттигерча Совета депутаташца, школа педагогически коллективо.

Гуйре хьаІакхачарга на хьежаш керда дешара шера кийчъь аьнна йай Шаьла района БачиЮртара № 2 йола барХІешерара школа. Ер дешара шу чаьх а дІаладелхьа 1966—1967 шерашка ма эшарбола кІор, дагаьа, дешара пособеш, спортивни инвентарь, ГІишлой материалаш ІаІаьнгьай школа дирекце. Цуьнгахь дешара шера чухещаьнца а дІайолайир ремонт, хІаьта 15-ча нийне дерриг балхан чакхдаьхьа даьннал. КІира теха, басарашхьаьца а классин ціенош, парташ, столаш, хьайолча мебель. Коа кІор лоатта склад кІ. Из дерриг кхьча организацина новкъостаІа да деш хьежаркошца, дешархошца шоаш даьл. Хьежаркошца дер гІаьра баркал йоах школана ремонт ечь новкъостаІ даьла Куйбышева ціерахьча колхоза правленена а цун председателга нов. Гуглаева а.

Школашца дешара шера кийчъьра даьм тІахьоьмаг лоаттабе беза нарийни, комсомольски организацина. ЧІоаГІа лоарХІаме да школашца ремонт ечь дешархой, цар лаьй-ноаной, еррига общественность кхьеозаш.

Райисполкомаша, юрта Совета, образованенга Министерства даьм йоахго е еза школашца ремонт яра эша материалаш, басарашца, кІир, хьастамаш. кхьдаьрашца ханнахьа а мел ош а хилийтара. Цу гуглаьха оарцаГІоьлна беза материально-технически снабжене организацей кулгалхой, партийни организацеш.

Классни ціенош ца тоьар бальан долаш юрташкарча школашка шин сменах а хьаь сменах а бераша дешаш моттигаш и. Нуьдьъь укх шера школашца хьатІахетта хьалде дешаш да дукха классни ціенош, кабинеташ, кхьйолча помещеноаш.

Масала, укх шера ту тайнара шиъ классни іІа хьалде деза Юкъеррча Ачалкхе, диъ іІа хьалде деза Лоарча Ачалкхе. Іхьабакъхьа, уж балхан хІаьн а дІадолаьлаьш Малгіа'бина «Ремстройучастка» коллективо. Нитта эсала леладу Соагіапчарча школе шиъ классни іІа хьалделІа а.

Цу тайнара хьал да хкччаьла а. Цу гІулакха бехнтохкаме я районий ГІишлой организацей коллективаш. Мел эша материалаш ІаІаьн а яь уж гаргІарча хана дерриг классни ціенош йистедаьхьа оарцаГІоьлна беза ГІишлоиргаш.

Къаьстта теркам тІабахийта леладе деза ГІулакх да уж шера хьалъеш йола керда школаш ханнахьа йистеьхар. Пишлой организацийн кугалгІхой сийлен деккар да керда ча дешара дІачуьла еза еррига кийккъеш хьалъеш хІар, уж дерриг кийккъеш.

Масе а школе дешара шу дІадолаьлаьхьа белгалбе беза хІара классе хьехарг1ой хьехарой, укх шера санна хьехарой кхочаш ца хилар бахьан долаш цхьаьна предметаш программий боарме ца тьехьоргІа цІендаш дІадаккхъ деза. ХІанзе а йоахго е еза кийнга болх бе боагІача хІара хьехарочуна чуйе моттиг Іалашъяра, доагор кийчъара. Кхы хІа іІа ча йохийташ Іалашде деза мел эшарбола учебникаш, гойтара пособеш, кхыдаьрашца.

Просвещене Министерства партийни комсомольски организацеш, хьалхьаьмкий деларгатий Исполкомаша дерриг а де деза школашта ремонт яь яккхара, ХьалдеІ латтА классни ціенош керда школашн ханнахьа йистехара, хьехархочуна школашца а мел эша доагор кийчъара.

1 сентябре хоза тоьаьла а кийчъьна йола а хилийтара. Цу гІулакхо оарцаГІоьлна беза материально-технически снабжене организацей кулгалхой, партийни организацеш.

Классни ціенош ца тоьар бальан долаш юрташкарча школашка шин сменах а хьаь сменах а бераша дешаш моттигаш и. Нуьдьъь укх шера школашта хьатІахетта хьалде деза

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПОЛИТИКО-КХЕТАМА БАЛХАБАЛ ДАИМ ТЕРКО

КПСС XXIII съезда кьаьстта белгаллъхкал вай мехка кхаьгамкоштта коммунистически кхетам балар боккхаьчу лоархIаме хилар. Съезда решенешца хIара коммунист, комсомолан декарийла ву идеологически болх массе а еаГIона тобе.

Цхи муГIаьнашца кхоьхтъеьнаьтIех коммунист волча «Минеральный» яхача совхозо партийни организацие боахамца дешашца цхьа ца цхи теркамца кхоьхтъеьнаьтта ву талу политико-кхетама хьаькъ хьара дешаш. Керла лехкаран оттаделах агитаторашца хьалхаьнца. Партийни комитете а цецвон партийни организацеш а хIара лелна болх бу агитаторашца, хIара агитатор идеологически дешан хьакъьхьа хIанзарча ханарча лIадерийн боарме хилийта гIерт уж. Чаккъоахача семинарашца хьуна агитационни балха кердача формайн методийн дешаш.

Совхозо партийни комитете вIашгIеллай 25 сар кхье а волаш йола агитаторийн группа. Пер болх бу пIаГIарча лекторешка. ПIаГIарча лекторе кхьхьанца цунах. Ахача чIаво хьалхьаьх цунах-лика беркат лаьра. Цхи - шийна кхетадеш ма дий нахана ув бакаш болчча мотттишка болх бара дукхах чIизаш тIалахийта дезилга. ХIана аьлча из кьаьстчаьстча нахана цо-цоьшиа бу болх бохаьдиг. Тха лекторашца чуьнаьнца 125 ков, хIаьха цIа вахьш 720 гаргIа лаьдуьIар а ва. ПIаГIарча лекторе методе ше нах кхетамца кхебара балха бакъьлъарг ферма хилар хьалхьвкх.

Цунца цхьана чакхдолх производственни участешкара лекторешара болх а. Лекцешка, беседашца лаьдуьIаргаьтта ший доIамагIа шийнаогIа хIара гаг. Беседа е лоаьдича лекце 20—25 минут мара дикхийташ царга лаьдуьIаш. Дика кийчвенна агитатора дика чуоаьцан бола кеда хIамаш хов лаьдуьIаргаьтта. Хьаьта хIана дукха ма дий дунда йиш йоаьлаш дарит, вай коммунизм кхетамца ца доахкий, вай лаьмчча гIертар коммунизм ма йий. Цудухьа вай общества берригача членаштта йоьхьаш хила еза IаьлIаьмате йоккхий хьалъеьнаьтта коммунизмо гIишлонаш, советски наьха лоаьца сийлаьъдоккий толамаш.

ПIаГIа лекционни болх чакхдахара агитаторашта докха новкъостал лоаттадеу идеологически балха йолча тха комиссе.

Цхьаьбакъа, хIана а хIара агитаторе хьоьшаш бола йолаш ди хилина аргIонца материалаш. Цар дькъьхе хIара агитаторта хилийтаьнца даргIоаьдаш да дунен карта, плакаташ, диаграммаш, кхьмараш. Вай юрта хIара ковнах агитатора цIа хила еза.

Болх пIаьшгIеьлбаккъара аьхьарчаш лоаьцаш бехкъахмеьар агитатор ше ва. Агитаторашца аларда пIаГIа лаьдуьIаргаьтта хьалхаьнца доклаьдаш, лекцеш еша еза партийни, боахамца. комсомольски, профсоюзни организацей кулгалхоша.

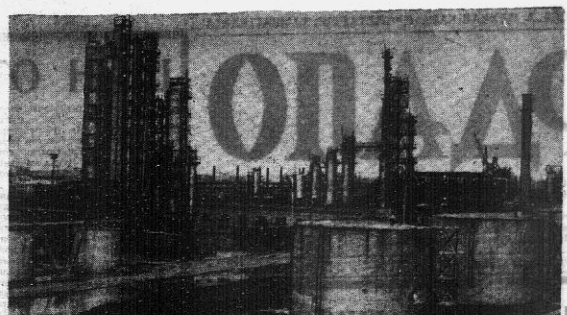

Рязански механийта чанхдоаха завод — пятилетка лоархIамеГIарча гIишлоех цIа. ХIана балхашца синденнаг № 23 йолча Рязанстрой монтажникийн — дIаьлча кийчъеш я Л-35.6 яха установка.

Сурта тIа: Л-35.6 яха установка.

М. Барабанова сурт. ТАСС фотохроника.

СОВГIАТ— ДИКАГIЧАРНА

Кердача пятилетка хьалхарча шера план хIоаттаьчъеьна дика балха толамаш дьхьал Гроозненски коГа гIирс тетача фабрика коллективо. Ах шера план 8 ди хилал ъьалха хIоаттаьчъеьнаьтта фабрика, планал совгIа 14 зазр пар коГа гIирс арахийдаг.

Уьх предприяте модельерашца технологашца 40-нех совгIа коГа гIирса моделаш кийч а ях мехка лаьхьалъарча художественни Совете чIоагIе дIаьхьийтай.

Фабрике дикагIа болча болхашца пяччаьхьаьхкех совгIаьнаш дешал. Къаьхьагаьна Шеча баьрокха орден еший детаьлех чIоагIеча мастера Мишленин Федора, «Знак почета» орденаш ваханчкашца Бетергинен ИбрахIимаш Осмишева Кьосенъюнен, фабрика директора Л. Шпейнбергаьн.

Я. БУБНЕНКО.

НАЬХА ДЕГАШ УРАУВТТАДЕШ

Сунженски районе «Красная Армия» яхача колхозе механизаторашца дага ба сиха, доа ца деш ялаташ чуоца. Механизаторийн хьинар лайдеш цу бригадашца коммунисташ Кузнецов, Парфомин, Соколов ва. Уж берригаш а агитаторашца ба. Шоай кхаьмалаца, гIулдаккашца легаш ураувттаду цар механизаторийн къаьхьагаьна толамаш совдаьвра. Агитатор а бригада кулгалхо а вода вон. Кузнецов балхах дика хьехаш ва, цо лурдаьчуна лаьдуьIаш а цун хьеьхар Дадашаш а ба колхозоаш. Ше деш дола къамаьл сенах лаьца ле деза хоьш, наьха эпар фуу хоьш ва Кузнецов. Бригада болхлоца ше ева беседашца цо дуьн яьчар чуоаьрах, из болх шеннеи сихен ба беседашца.

Агитатора Соколов болхлоца, мукъа йолча хана ГIаьстаьн деш. Наьха бIаьр кхетаргболча метте плакаташ ахкад цо. Цу плакаташа яхар цIа а —«Сихен доа да деш ялат чуоца».

ХIара комбайнера ялаташ чуоца ва юкъа шийна социалистически лехкаран тIаийцад. Агитатора ден-денна дикагIа а дукхагIа а болх бан малаш а хьеже ди хилII барашт сийлен Доска тIа боах.

Социалистически яхье бойнна комбайнерашта юкъе дикагIа балха толамаш дахарийн ба В. Г. Сидорен, И. К. Носаев, цу наьха ленна тIех-чачагIен шоай балха нормаш. Бригаде тIеьхьарча ханна кастъкъта доГIаш дийлха дале а 232 гектара тIара мукх хьекхаб, 7300 центнер ялат аьрзаш. Ялат хьийкъад, дукхагIа болх планах лаьрхIаьчу мукх хIара гектара тIара.

Комбайнови агрегаташта отталь аччан премеш я: хьалхара яр 20 сом, шоллаГIаьр 10 сом, ужжамо премеш оттаьлй шофераштта а.

Дика яхетан ба бригада механизаторашца шоаш болх дикагIа ва бу, шоай лахар тоаьлургиилараьн, цу дукьъ кхобаш цар шоай ина балха нормаш хьоачъаьнца.

Балхах мукъа болча хана болхлоца саьвгIаргIолаш, цар самуъ ка даргIоаьдаш моттиг а бригаде. «Красный уголок» деша йиш я газеташ, журналаш, телевизор я хьажа.

Йиштта дика тоаьлаьв ухаьза дац хIама кийчъаьчъ гIулаьх. Хьалъеьнаьтта болхлоца цхьана столонн. Уьжжамо дола дика гIулаьхкаш болхлоца хьоьжъ лаьцаьн ба цу бригадера коммунисташ Шоай берригга яьз гIаьхийтаьнца бригада болх тоаьбаьр, сиха а хIама а ялаташ чуоца. Дукха болх бу агитатора Парфомин ялаташ чуоца балхаш сиха чакхдахара.

Ялат чуоаьрен. токлоаьш яьен, цу тIехьа аьрзаш даьен балхаш юкъе юкъ ца йолийтаьш сиха тIаьнгIеьлдоах. Аьрзаш деча дика къаьхьагаьн ба М. Аксютенко, Ф. Греченко, В. Шелухин.

Шоаьш дуьйна дола ялаташ IIаде лаьттаьш оазаш ба механизаторашца Доманов, Сергеевич. Цо IIе йа да хIаннзе а IIендеш, хIаьаде 200 центнер яIа IIендеш дьаьнад.

И. ГУЗЕЕВ.

ДИКА ГIУЛАКХАШ

Уьх шера февраль бетта тха районерча хьалхьаьн советаша огчетно - хоржамо собранеш чаьхьъьнаьр. Лукха берко IIаьхийтар хьалхьаьх советаша керте балха онат йолаш, шоай гIулаьхкаш ламна доаьнаш болх кийчъеьтий отдебара. Таьхи районе болх бен я 17 хьалхьаьх совет, нарча чуоаьца 189 хьалсаг. Нарех КПСС членаш ба 19, ВЛКСМ членаш—43, вожаш парта муГIаьнаьна бап. Берригача хьалхьаьх советаша шоай болх цаанах бу, планаш уьттаьш бетта цIаьх, цIаьхьа хьалхьаьх советаша квартале. Кийтъеьр планаш хьалхьаГIа хьалхьаьх советаша юьш, цу тIеьхьаГIа ув чIоагIеьн юхьлъаьцарча партийни организацей собранеш ка.

Дика шоай болх дIаьхьоьш йола хьалхьаьх советаш кIеьнга ян тха районе. Парех я Нагьсарева (председатель Долакова З.), Сурхотчара (председатель Колова). Экажкхоийн - Юртара (председатель Чулочникова), Яндрев (председатель Хамхоева) советаш. Цимъеьр бохтохкъьнаьн чаьхьаттаьн бохтохкъьнаьн чаьхьаьлокх шийна тIаьдилла гIулаьх Нагьсарева совета председатела Долакова Зинас. БархI бера нана ше яле а хийр кертерга болх,—из а бейл библиотекарь,—дика IIаьхьу цо. хIаьта йиштта общественни болх бе ха а 'лох. Из культура болхлоца союз районни комитета председатель я. массеьк шу да цо Нагьсарчча районни халкъа театра балта юкъе дакъа лоаца.

Хьалхьаьх совета болх планах лелабу Долакова Зинас. ХIара бетта тайп - тайпара дешаш кхуьл цун юкъе.

Хьалхьаьх совете вIашгIеьллай 3 секци: культурно - массовни, производственни, бытовой. ХIара секце ший план я. Цига хьинарг лаьхьа зоан Заеса заведующе Тамбиева Раисас. Из кастъеста бIаргаьр йиш я: кас балча моттигашца. Цига цо хьалхьаьх лекцеш еш, беседаш ю. Цун хьалхьаьх совета председатела Долакова Зинаса районе берий бешашъеьтен ялеьнтен толкам бир, гучалаьнна гIалаьтаьш дIаьдаьра нагчъеьн белгаллир.

Халаьте а ваьнна хIанз а мотIгаьн кийлеу IIаьхьаьчъ заьйах ихедисарш долаш.

Цигъ, мельавода болхлоче Нальчевас жалобе яйтар хьалхьаьх совета председателла Долакова Зинайга. Цу чIа цо дувнар ший кар Хаканжев цхьанхьъ балха ваьд, шийгIа лет, цIаГIарга аранжхьа Герт яхаш. Совета председатель хар мари сесаги долчъ. Цун тIеьхьаГIа Хаканжев тIаийтхар милицие районни отделене. Цига бухьна чIоагIа бехк бир. Хьаьта Хаканжева доаг дIаьхар йийтта да лаьдаьсьа балха отта.

Хьалхьаьх совете чIоагIа терго ю балача наьха йийгIаьнца дешийтара дешаш.

Йиштта терго ю хьалхьаьх совете ю йа лелабеш болчъ хьалхьаьна беча балка. Ув балача моттигашца царца беседаш ю, хьаьта ув цIа ер йоаьдаш ма.

Къаьстта черкам - лаьбийтъ хьалхьаьх совета урдуг лахар, кхеда йоа йийгаьн мьаьс ахийдар общественно - пайдаше болча бола хьалсаго барг дуьхьаьлаьн ер сенна долчъ дIаьхьача замах ихедисарашца лоаттабеча кьонсаьна.

Бакъдар аьлча, кIеьнга хьоьмамбоаьрашца цун хьалхьаьх совете балха юкъе. Эсала бу болх № 4 йолча хIамаш тегача фабрика совето, йиштта кхьчъ моттигашца.

ХIамаш тегача фабрике болх бен 180 хьалсаг я, цхьаьна а доаьрча доаьрче боарме лаьт тухьаа болх. Коллективе яц художественни самодеятельность, юхьлъаьнца партийни организацие эсала тIаьхьжаш лоаттабу хьалхьаьх совета (Сеха, цун балха отчеташца лаьдуьIаш, производственни хьала лаьтарашца ларте муГIаьрашца ахийтара терко яц.

Г. ОЗДОЕВА,
КПСС Нагьсарен районна хьалхьаьх отделе заведующе дежурашца яхочаьнца.

ХЬАЛХЛЕ ДIАХЕЦАЦ

Делкъел тIеьхьаГIа ши сахьат лаьхна ха я. Гроозненски «Металлист» яхача завода менгеш деча пеха дукхагIонца болчIой сменах пеха нормаш яхочаьнца а я, нормал тIех продукци арахецара хьинар кхо. Да деш ъьхьаьгаьнца ба.

Пер доаха толамаш а дог гIоаьлоаьцаш да. Хьалхарча ах шера план тIеьхьоачаьнца а еш, планал совгIа арахийдар нурдаьнг доаьгIий 650 совгIа ба. Йиш бетта план 128,8 процент ялочаьнъьхьаьнца болхлоца. Планал совгIа дьаьлъьб 120 совгIа менгий.

Ши-шегIа хьахьиннаьл ув къаьхьагаьна толамаш. Болх лина вIашгIеьхьаьвкъьхьаьх. Толамаш дара а хинна дIаьстта бригадашца предложенни. Цо ваьнна ва, сменашта юкъе социалистически яьз йоьрзаьр. ХIара сменах бальа балха иогаш ю смена чаьхьоьшаш. Балха тIа дьхьача толамех дувш, яийсленна ялочаьнца-чаьнца шоай балха нормаш. Бригаде тIеьхьарча ханна кастъкъта доГIаш дийлха дале а 232 гектара тIара мукх хьекхаб, 7300 центнер ялат аьрзаш. Ялат хьийкъад, дукхагIа болх планах лаьрхIаьчу мукх хIара гектара тIара.

Комбайнови агрегаташта отталь аччан премеш я: хьалхара яр 20 сом, шоллаГIаьр 10 сом, ужжамо премеш оттаьлй шофераштта а.

Дика яхетан ба бригада механизаторашца шоаш болх дикагIа ва бу, шоай лахар тоаьлургиилараьн, цу дукьъ кхобаш цар шоай ина балха нормаш ялочаьнца.

Балхах мукъа болча хана болхлоца саьвгIаргIолаш, цар самуъ ка даргIоаьдаш моттиг а бригаде.

«Красный уголок» деша йиш я газеташ, журналаш, телевизор я хьажа.

Йиштта дика тоаьлаьв ухаьза дац хIама кийчъаьчъ гIулаьх. Хьалъеьнаьтта болхлоца яхаьна столонн. Уьжжамо дола дика гIулаьхкаш болхлоца хьоьжъ лаьцаьн ба цу бригадера коммунисташ Шоай берригга яьз гIаьхийтаьнца цар бригада болх тоаьбаьр, сиха а хIама а ялаташ чуоца. Дукха болх бу агитатора Парфомин ялаташ чуоца балхаш сиха чакхдахара.

Ялат чуоаьрен. токлоаьш яьен, цу тIеьхьа аьрзаш даьен балхаш юкъе юкъ ца йолийтаьш сиха тIаьнгIеьлдоах. Аьрзаш деча дика къаьхьагаьн ба М. Аксютенко, Ф. Греченко, В. Шелухин.

Шоаьш дуьйна дола ялаташ IIаде лаьттаьш оазаш ба механизаторашца Доманов, Сергеевич. IIе йа да хIаннзе а IIендеш, хIаьаде 200 центнер яIа IIендеш дьаьнад.

И. ГУЗЕЕВ.

КПСС ЦК МАЙСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ ВАХАРЕ

КПСС ЦК-аьн Совете правительствах дерригга гIулаьхкаш чакхдаьхьа мехка юрта боахамца продукци IIаьхо дукхагIа ялаьра. КПСС ЦК мартовски Пленумо тIаийцай юрта боахамца производство хIара колхозеи совхозеи хьалдаьна хьалаьнца хьежжа планахи бIубенен лелае боахамца кулгалхошца спецпланистаьнтеи торе луш йоьа решенеш. Пер тIа къаьстта уьйа тIеьхьийтъ юртобоахамца производство къаьхьагаьн болча бергарчаьнца боахлой материальни бесам сеибаккъара. Юрта боахам дегIаболабара новкъарле еш хинна ергIа хьхьаьнаш цIаьхьай. Юрта боахам планах лелабарий пьаьхьа творчески инициативаьнца дегIаьхьаьдаьр оьца-хьаьдаьн хилийтъ.

Вай республика юрта боахам аьбара къаьстта боккъаьчъ лоаьрхIаме я «Платник юртобоахамца яхьча культурайн лахха а тешшаме а хьувкъьаьн кхебара лаьттаьш ер боа мешарийн шерра дегIаьхьаьдаьр оьца-хьаьдаьн хьажжьаьнца доаьн дийца КПСС ЦК майскин Пленум.

Аьлча яхочаьн ба тIаьна юрта боахамца оборотерга 435 зазр гектар лела лаьттаьх хий дехкаш 100,0 зазр гектар хилар я Хьаьта ергIаьчча республике хин ресурсашца, климатическин рельефийн хьаьаьца хий дехка лаьттаьш 270 зазр гектарга IIаьхочаьне йиш хилло а, из хуо дерригача лаьттаьх 60 процент гергга. Ноч-ГIаьгIийчен шьаьра моттиг хий дехкаьа лаьттаьй зона а хинна йаьгIа йиш йоаьш я. Агротехника йоаьцаш, минеральнийн органическийн удобренийн ца тоьнсеи аьхха хий дийлъьр-ьаьна юртобоахамца культурийн хьувкъьаьн лаьхлургба аьлча хилийтъ нийса хий дехка харшаш а даха леза ялаташ IIаьлеле хьалдаьгIа лаьттаьх тIоаьлаьл чIойлийтаьн хий дехкара, IIаьта йиштта ва бола лаьмаьн чуоца ва лаьлаьнте а ер яхаьнца шоьлаьгIа ялаташ IIаьлурдаьнца лаьттаьна хий дехкара а.

Къаьстта уьйа тIаьхийтъ еза ялаташ тIаьдаьнчаьл тIеьхьаГIа хий дехкардоаьла сеть лаьхара. Хий дика дехка йиш хурзъ. нагахь санна гурахьа луш ялаташ IIаьдийна малаьлинге а массаьрчу окучиканца е ялаташ IIаьдувча ханна харшаш доахрагIаьнца харшаш доахе. ТIаьккъа лаьттаьх бинна пайда эцарга, ялаташ IIаьлаьнчаьчъ тIеьхьаГIа доахаш санна лоаьдергаш уж. Хенш ха, хий ялаьн кулгалх хуьнхьа хьаьле полиальцина опытах тIаьна хинар. ДукхагIа йолча хана. Iай, кабинеташца кийчбу уж. Цу тIа а цаьрех дукхагIа барашт хий дехкаьа дакъа лоаьцаш хилаьъ цулухьа массаьа а бохь бу гоьна полинальцикаш гергга кIеьнга хуо боахамашка. НийсагIа хуургдар, нагахьа санна баьхьма кхоачъаьн хилаьл полинальцикаш хIара шерра шера шинъ бутт чакхдаьнначуа тIеьхьаГIа деш дукхьал хьаьгIа хилийтъ.

КПСС ЦК майски Пленума решенешца кхоачъаьн ер ший ухх пье шера (1966—1970 шш.) цунна балхашъ чакхлаьа деза республике лаьттаьна мелиорацие еш, КIеьнга боахамца организацешта цинхьа новкъостал де дезаш я республика промышленни организацеи.

Хий дехка кердаьн системашъ хьлъаьра нийсса бокхта бохь чакхбаккъа беза ших пятилетке рекомендуьйтъ е еаш доаца хий дехка лаьттаьш тоаьдаьра, къаьстта а хий дехкаьа лаьттаьнца планировка цра. Цхьаьбакъа, планировочни балхашъ деча ханна йоккхий залошъ тIаьуьтъ гIишлой организацешта колхозашъ совхозашъ чаьн-ханнаьхь лаьттаьш мукъа ца дахар балхьн долаш. Маьсла, 1966 шера планировочни балхашъ дара планах оттаьнна 7,2 зазр гектарах ах шера планировка йьр ер ергIа а 500 гектар мара, хIаьта 900 гектара тIа деш латтаьн а да балхашъ, графикаьа хьежжа хилча хIаннзе 3000 гектара тIа уж дьа дьаьна хила лезаьча метте. Лаьттаьн мукъалийтъара гIулаьх къаьстта во лелаьду Гроозненски Сунженски районий боахамашца. Гроозненски районе пикнах планировке е еаш йолча 984 гектара тIа деш IIхьаьжа гайна бабхаш даьн. Из да хьалхарча ах шера «Сельхозтехника» объединене, «Чечнигушдестрое» упражнене, республика мелиорацен хин боахамаьн министерства незаконратийн техникага бу, ма ду боьх байта ца хилдаьн кIеьнгагIа лоаьрхIаьн болаш долча кхьча балхашъ тIа из хьежаьлъ хилаьр. Из гайна гIулаьх дIаьхо да йиш йоаьш даьн.

Боахамий кулгалхошта хьаьшъ лоаьцаш хила леза шоай лаьттаьна сихьаьгIа планировке а яь. Дахо шер тIа лаьхьа хьуьмаьн кIеьнга. Хьаьа аьлча вай колхозашъ совхозашъ лаьттаьш кIеьнга хиллоаьх кIаьлйса яь, шер тIа дIаьйийна хIаьмаьн ве хьувкъьаьрах кIаьлйса я.

Планировка ергIонна лаьттаьн хьаьстаьстаьр а вовх ихедисарашца тIа дикагIа йоаьа агротехникаьа вочъаьоьлаьра чотах юртобоахамца культурийн хьувкъьаьн лаьхбе а бIоьз. Уьх воаьлагIга ах шера мукъагIа планировочни балхашъ шоай тIаьхьожжа кIаьлаьа а лаьттаьн хьаьзоаьстаьлга IIаьлаьца а деза районни юрта боахамца упражнешца.

Д. АМАТХАНОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР рацен хин боахамаьн министра заместитель.

ХИЙ ДИЛЛАР— ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАР

маш.

Хий дехкаьа лаьттаьх пайда эцара хьалдаьр бехкъоьхьан лаьхбе дехкарийла ший КПСС ЦК майски Пленумо партийни, советски, юртобоахамца оргаьаьш.

ХьаьтлаоаьгIа шера хьувкъьаьна уьна шера йолл лаьра. цудухьа чIоагIа лоаьрхIаьне да хий дехка лаьттаьш лелаьдеча дIаьхьа шерашца дуьлийтъ гIалаьтаьн кхы юьа ца дуьлийтаьр.

Лаьттаьш дика аьара, гурахьа ялаьш IIаьдувгIолча лаьттаьнца шоай хаьнIаьъ органическийн минеральнийн удобренеш тоьсеарга ер хьаьстаьр аьлча хий дийлъьр-ьаьна юртобоахамца культурийн хьувкъьаьн лаьхлургба аьлча хийтъ нийсса хий дехка харшаш а даха леза ялаташ IIаьлеле хьалдаьгIа лаьттаьх тIоаьлаьл чIойлийтаьн хий дехкара, IIаьта йиштта ва бола лаьмаьн чуоца ва лаьлаьнте а ер яхаьнца шоьлаьгIа ялаташ IIаьдувгIолча хий дехкара а.

Къаьстта уьйа тIаьхийтъ еза ялаташ тIаьдаьнчаьл тIеьхьаГIа хий дехкардоаьла сеть лаьхара. Хий дика дехка йиш хурзъ. нагахьа санна гурахьа луш ялаташ IIаьдийна малаьлинге а массаьрчу окучиканца е ялаташ IIаьдувча ханна харшаш доахрагIаьнца харшаш доахе. ТIаьккъа лаьттаьх бинна пайда эцарга, ялаташ IIаьлаьнчаьчъ тIеьхьаГIа доахаш санна лоаьдергаш уж. Хенш ха, хий ялаьн кулгалх хуьнхьа хьаьле полиальцина опытах тIаьна хинар. ДукхагIа йолча хана. Iай, кабинеташца кийчбу уж. Цу тIа а цаьрех дукхагIа барашт хий дехкаьа дакъа лоаьцаш хилаьъ цулухьа массаьа а бохь бу гоьна полинальцикаш гергга кIеьнга хуо боахамашка. НийсагIа хуургдар, нагахьа санна баьхьма кхоачъаьн хилаьл полинальцикаш хIара шерра шера шинъ бутт чакхдаьнначуа тIеьхьаГIа деш дукхьал хьаьгIа хилийтъ.

КПСС ЦК майски Пленума решенешца кхоачъаьн ер ший ухх пье шера (1966—1970 шш.) цунна балхашъ чакхлаьа деза республике лаьттаьна мелиорацие еш, КIеьнга боахамца организацешта колхозашъ совхозашъ чаьн-ханнаьхь лаьттаьш мукъа ца дахар балхьн долаш. Маьсла, 1966 шера планировочни балхашъ дара планах оттаьнна 7,2 зазр гектарах ах шера планировка йьр ер ергIа а 500 гектар мара, хIаьта 900 гектара тIа деш латтаьн а да балхашъ, графикаьа хьежжа хилча хIаннзе 3000 гектара тIа уж дьа дьаьна хила леза метте. Лаьттаьн мукъалийтъара гIулаьх къаьстта во лелаьду Гроозненски Сунженски районий боахамашца. Гроозненски районе пикнах планировке е еаш йолча 984 гектара тIа деш IIхьаьжа гайна бабхаш даьн. Из да хьалхарча ах шера «Сельхозтехника» объединене, «Чечнигушдестрое» упражнене, республика мелиорацен хин боахамаьн министерства незаконратийн техникага бу, ма ду боьх байта ца хилдаьн кIеьнгагIа лоаьрхIаьн болаш долча кхьча балхашъ тIа из хьежаьлъ хилаьр. Из гайна гIулаьх дIаьхо да йиш йоаьш даьн.

Боахамий кулгалхошта хьаьшъ лоаьцаш хила леза шоай лаьттаьна сихьаьгIа планировке а яь. Дахо шер тIа лаьхьа хьуьмаьн кIеьнга. Хьаьа аьлча вай колхозашъ совхозашъ лаьттаьш кIеьнга хиллоаьх кIаьлйса яь, шер тIа дIаьйийна хIаьмаьн ве хьувкъьаьрах кIаьлйса я.

Планировка ергIонна лаьттаьн хьаьстаьстаьр а вовх ихедисарашца тIа дикагIа йоаьа агротехникаьа вочъаьоьлаьра чотах юртобоахамца культурийн хьувкъьаьн лаьхбе а бIоьз. Уьх воаьлагIга ах шера мукъагIа планировочни балхашъ шоай тIаьхьожжа кIаьлаьа а лаьттаьн хьаьзоаьстаьлга IIаьлаьца а деза районни юрта боахамца упражнешца.

Д. АМАТХАНОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР рацен хин боахамаьн министра заместитель.

МЕЖДЫЛЛТА ДУХХАГIА ДОАХИЙ

Кердача сеиаьлийнаьта бутт тхаьа сайна чIоагIе лоаьрхIаьне да межлыллта дуьхьагIа дахкаьра ъьхьаьца - сеиаьлийнаьй оьсарле дахчъоьрийца мероприяьтий ялочаьнъьр. Зетратъьр дуьхьа Бокъда Вовнца геологе-техническийн мероприяьтий дикка аьлар межлыллта ца дахкар.

Уьх шера ший бетта тха промысле ший бархI геолого-технически мероприяьтий ув мероприяьтий ъьчъа тIеьхьаГIа 85579 тонн тIаьхийтар тха промысле ловкка межлыллта,

Геттана дика пайда баьлар № 71 йолча скважинна солиний ялочаьнца обработка яьгат. Цун чотах яьх бетта доагIаьнгу ергIа 4780 тонн межлыллта дахкал.

№ 76 йолча скважина чуоа лелнен бийсаьнен 40 тонн межлыллта дохкаьр. Бригада мастер волча нох. Н. К. Каверина. ДуьхьагIа скважина ялочаьна процессе ностно-активнийн IIаьнашца обработка е. Лоаьдалаьчъ а дикагIа лар пех хьаьхинаьр. Скважина ер бит 90 тоннага дIаьхьаьчъ.

Дуьхьа ха йоаьцаш ший оьха геолого-технически мероприяьтий № 126 йолча скважинна. IIаьа уьх сахьата дикка лаьхьаьнца цун оьсарле, баьхьа, сатийна Iе йиш яь, хIаьа аьлча цу балха кертерлар — межлыллта дахкар хаддаьна яйлуш хилийтар.

Ю. БЕРЕНЦ,
«Сунжанефть» НПУ 1-ре промысла инженер-геолог.

ПРОДУКЦЕГА ДIАДОДАР ЛОХДЕННАД

Гурермесера искусственни ца арахеца завод кхоьа предприятийн я.

Соьхха заводо ихьышца ший болх дIаьлоаьбеча хиа 1 тонн ма баккъаьрга IIаьлодар планал масеьк сом дукхагIа дар, цхьа ялочаьнъьнар заводо, IIаьта мухь тIаьбетарга хьежаш дукха ха йолийтар ма кхучъаьна вагонаша. Уж ялочаьнбоаьрашца дукха дийцар партийни а, профсоюзни а, производственни а собраьнашца. Болхлоца ший из а хьинар а айдир ший предприятийн паччаьхьаьнца пайда луш хилийтара.

IIаьнар бетташ. Болхлоца ший балха гоьвзал лаьхIаьра.

Балха опыт болча кхьаьдарча болхлоца хьона барашт Iомабора.

Уьх шера ший бетта меттаьра завод. Пяччаьхьаьнца пайда ший соьгIа 300 тонн ма арахийдар пер ший коллективе, 1 тонн ма баккъаьрга IIаьдодар ах сомд лох а деш.

Къаьстта дика болх баьб коллективо ихьо бетта. Планал соьгIа 500 тонн гарта ма арахийцаб заводо. Завода дикагIа болча болхлоеч ва холодильни установка машинисташ Кочергин Виталий, Гелисаьнов Серажди, крановщик Хрусталева Васса, слесарь Ступников Александр, электромонтер Залиев Иван, йиштта кхьбаьрш а.

Н. ВОЛКОВ.

«СЕРДАЛО»
2-ра оагI, 7 июль, 1966 шу.

СОВЕТСКИ ЮРТА МАШИННИ ПАРК

ДЕН КОММЕНТАРИЙ

Нах бахшн йола дунен пхе континентеча кхачча бола беча нитт миллион тракторах ши миллион гарга эрзш СССР-ча колхозийн совхозийн ахшна болх беш я.ترактораш арахецара хьакъехьа 1960 шера дене дунен тіа хьалхара мотттиг шийца а йолаш хьайоаІа Советски Союз — цар цун юрта боахамех нитт миллионан болх ахархой хьакъехьан аттачча бакъ-кхаб. Цхьа а хьалхаріа — 1955 шера — дена хьалхара мотттиг шийца йолаш хьайоаІа СССР ялор, ковртолаш, бомбийн, свекла. и. кх. дІ. чойнгн комбайнаш хьаара хьакъехьа. Ах миллион хинца Іан мехка хьашка болх беш йола духьала ялар чуийду комбайнаш.

Хіаьта уж дика машиннш а я. Цунна дола тешаі да дунен пхи-ка уж дика дІаййеш хилар. СССР арахьара торговле Министерства ланнешка диллаеь, хіаьта 54 мехка хьашка болх беш я 168 эзар советски трактор. Инде доазод дехьара аІхха советски тракторан ярмарка хьаьта. Іаьта дукха хі йоацнаш СССР-ра нтт эаргалгіа йола трактор а йийай цо. Грецех ОАР-н советски машиннаш хьаьт долчча хьаьчча доазод дехьарча эаргалгі ярех дукхагІа ийю.

Советски тракторашн кхьйола юртбоахамех машиннаш ийю Франц, Бельги, Голланди санна долчча индустриальн мехкана а. Масала, французски фермашка болх беш я эаргалгі дукхагІа советски тракторашн. Нагаьла санна юрта-боахама машиннй дунен рынккера конъюнктура хала йолга — йохкарашн дукха, ийерашн кІеннга — хілар терадаіна, советски формй толам бувлаш хиларе кхы тіа пІаьхха а тешаі ду СССР-е юрта-боахама машиннаш хьаара боарам лаьхха хілара.

Советски Союза керда толам баларца белгала хілар дукха хі йоацнаш Москве хинна Дунен хьалхьаьнна юкъера юртбоахама машиннйн оборудований выставка. Цига 20 мехка фирмаша ДІаьхьувкаш ер шиий экспонаташ, хіаьта уж ийерашн а дукха совгІа эшаначгІа доацаш уззкамиселарча паччахьалхенашкара бІьхкабар цига. Выставка 150 дошо медалах 90-нех дукхагІаьрашн советски экспонаташ кхаьчар. Іаьта жюре бен из соцан латтІа хілара тешаі дир выставка комм-мерчески результата: Советски оагІоно ший продукции йолаш йохкарашн дукха, ийерашн кІеннга — хілар терадаіна, советски формй толам бувлаш хиларе кхы тіа пІаьхха а тешаі ду СССР-е юртбоахама машиннаш хьаара боарам лаьхха хілара.

Советски Союза керда толам баларца белгала хілар дукха хі йоацнаш Москве хинна Дунен хьалхьаьнна юкъера юртбоахама машиннйн оборудований выставка. Цига 20 мехка фирмаша ДІаьхьувкаш ер шиий экспонаташ, хіаьта уж ийерашн а дукха совгІа эшаначгІа доацаш уззкамиселарча паччахьалхенашкара бІьхкабар цига. Выставка 150 дошо медалах 90-нех дукхагІаьрашн советски экспонаташта кхаьчар. Іаьта жюре бен из соцан латтІа хілара тешаі дир выставка комм-мерчески результата: Советски оагІоно ший продукции йолаш йохкарашн бокъьлаа а йохкахьа сумма — 185 миллион соиа контракташ оттайар. Цер лаьхье бельгийскин фирмаша 5 миллион мьхха советски оагІо «СК-4» яха комбайнашн чарчаш тІара тракторашн йийар. «Ший эргІаьнна СССР а ийцар 63 миллион мьхха доазод дехьарча фирмай продукци).

Советски машиннаш наха хьаьгІ долаш хілар «Инди пресс айзенсе» доаш хьа «лаьхха техически диллаеш йохкашн юкъера фермерча эна йиш йолчу мьхкеп» хілаорца. Грецески «Снека» яхача фирма хоммерчески директора Н. Пляйнеса уьх тайпара лаьдьл выставках шийна хетаденнар: «Бокъьлаа а дика я советски машиннаш. Кхы конкуренци тешаі Грецера аратетт цар».

Іаьхьа а советски юртбоахама машиннаш хьаьрзи бинан лаьхьаьнна бан — цар еррига а продукци ши дунен дикагІча стандартий боарамга дІаьхьочаш, хіаьта машиннй дукхала лаьхьехьардар аьхьа, уж йаьна а тоьаш ян советски юрта боахам Іехбаьлхха йоацнаш лаьрхіаьчу. Іаьхьа

Экономисташа даьча лаьрхіамашка диллаеча, СССР юрта боахама 4 миллионан тІех тракторан эш, хіаьта хіанарчоь йолаш ярашн миллион гарга эаргалгіа. Нагаьла санна тракторий нтт ер самбьаьхьаьна. Йоаьх механизмаш эра 2 миллионн 750 эзэрн трактор тоьаргІа. Хіанарга пятилетка чакхйоаллаш эшаш йола тракторанц дукха хіама на эшнаш кхочамбалла хуриъ. Тракторий парк 2 миллионн 490 эзэрн физически единицагІа дІаькоачаргхиэзарн царна ювкера дукхагІаьрашн хіанарча ханара масса машиннаш хуриъ. Комбайнай парка нах шера чуьхь пІаьхьетарьхьа 550 эзэр алат чуийду комбайн. СССР юрта боахамерча машиннй парка беррига мах 1970 шу чекхдоаллаш 15 миллиарт сом хуриъ — из хуьт 1963 шера хьаннача машиннй парка маьхьал 3,5-эза дукхагІа.

Вашитіехьа а дьыкка, чоагІаьлд мехка тайп-тайпарча зонашна дерриг керттера юртбоахама балташ комплексно кхочаьнгІ лургІолча машиннаш мел а маллагІаш а хіама еза. Царна юкъе а эзар гергга пІерашн йола машиннаш. Царех хіанн хіанна а хьаьг йІле еаш я. Уж я юрта боахамга бола кхьаьгаьн дикка кІеннгге тоьр хуьлийтарйола машиннаш. Иштте, «Колос-6» яхача кердача тоьйнаш йолча комбайнашка (уж ДІаьхьувкаш ер Дунен хьалхьаьнна юкъерча выставка полигоне) секонда 6 килограмм хилла йаьг чакхдоаллу, довшцар эргара кІеннгагІа боараме а долаш (хіанарча комбайнашка секунда чакхдоаллу 3—3,8 килограмм хилаьг йола йолу). Уж машиннй комплексо йлата центнер яккхарга бола кхьаьгаьн дерриг дІаьлаьрхіаьча 3,67 сага-сахьаьтагара 0,5 сага-сахьаьтага кхаччалца лохберба. Вокх машиннй комплексе ца спекка центнер яккхарга бола кхьаьгаьн 3,38 сага-сахьаьтагара 15—20 сага-минутаге хьоачаьгІ. Іаьхьа коартолий центнер яккхарга бодар — 6,25 сага-сахьаьтагара 1,3 сага-сахьаьтага кхочаьгІ лохберг. Іаьййан ненадеча фермашка ялуьхьа кхьаьгаьн 2-заннгара дена (доаханна Іунал дар) 10-заннга кхаччалца (кхьаькарч чуоттаьл кхабар) кІеннгберга.

Хиланза эргйеаннача тайпара дукха хіанарча ханара юрта бІ-хама техника хьаара дукхха а еза. Ненадеча ненадеча ер ненадеча а еза. Пятилетка шерашка болх бе йолаьлургьа Чебоксарашкара трактории запасной доакъой завод, Павлодарера трактори завод, Волгоградскин Челябинскин моторий заводаш, и. кх. дІ. Хьалхьа бегаллаьнгІ хьаьйна ненадеча фермашка йола оборудованин ю предприятеш, лаьттаьшка йий декхара, дІа-са хьуьлаш хьаййаш ненадара, доаккъаьрчаш чакхдаора йолча машиннй заводаш, бомбийн, комсаш, сомий бешаьшш ненадара йолча. Іорубоахама техника заводаш. Иолаш йолча заводашка вІашагІа а ехка, дІаоттаьргйолаш я 350 гергга автоматический механизированний линеш. Предприятий оборудованн 35—40 процент кердайоаккхарга.

Дуне Іилма-техническин революци юкъаІа чуденнаш. Цо хьоьшш берриг дІаьрца ненадечу дІаьхьегана. Цо юрта боахамг болх беча сагО лоцмар городерча индустре балха гергга дуг, кхачан продукташ промышленностна йола белгалонаьнна ненадара. Цо юрта боахамг болх беча ненадара, цепашн іІанаьрча ханарча тІема - форда чоагІаьленаьнн, кІеннарча ханара вахар кІеннйоаьлаьчуьнгІ тІехьаьгІа КПСС ЦК хьартовскин (1965 ш.) Пленум гулйир.

Пленумо оттаьлир юртабоахама производства планированин товарца, колхозхошца материальн стимулированин ярца, материально-техническин база чоагІаьрца чакхдоаргдела чІгІаьлкашн. КПСС ХХІІІ-ча съезда ІІ.ЛенинаьгІ ер чІгІаьлкашн юрта хьаьлгІачаьнгІ культурно-бытовой хьаьашн тоьаргІа.

Юртабоахама производства Іаьлаьмате дукха тайп-тайпара техника йлаьрен электроэнергин кунна дукхагІа тоьарен чотах Іаьхьа техническин кийчьйр, вешта аьлча юртбоахама производственнаьгІ болх промышленностеча балха тара лостабар, йІаьта ишшта произдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ юртен культурно-бытовой хьаьашн яІаьнн гергга доаллаьгІ цу доллача хІаьмаьна ІІанарча пятилетка ден повеста тІа оттаьлаьй хьаьй хана лоарХІамегІарча лехкарех ца! — городан юртан юкъера юкъ кІеннгкІеннга йоаккхаьн дІаьйоаккхьгІа.

Ехедаьтен да, лаьттаьшка мелиораци елга шерда дегІаьлолаьнарх доаза йоо лийда а хьуьвьаьн дукхагІа терболлаьн лаьттаьн тодаран лаьтта лелаьарга культурца лаьхьарн чакхъьхьа дукхха мероприятеш, вешта аьлча лаьттаьн хІара гектарах найда дикагІа оацра а цун ларда тІа хаоттам мичча бесса даьле а алатийн юртбоахама яхьчА культурийн лаьхен чешнаьгІ лаьхьаьн кхебара а де лоаз тІулаьхаьн кийчьаь а йола КПСС ЦК майскин (1966 ш.) Пленум гулъяра баьхьан а.

Уьх тІехьхьарча 10 шера вай мехка хІара гектара тІара доаккхаьн хинна алат 11,4 центнера-гара 8,3 центнерга - кхочаьчан, дерриг чудаьхьан йола алат 152 млн. тоннагара 103 млн. тоннага кхочаьчан, паччахьалхенна ІІатеаьлаьн хинчар — 68 млн. тоннагара 35 млн. тоннага кхочаьчан хьвьлаьлур дар. Йлат хьуьнкара, чулаьрлапчахьалхенна ІІаІаьлаьрх хьъе гелаьрга йоккха юкъ юкъ-йолаьн хинна хиларо вай паччахьалхенна Іаьлаьмате доккха зе даьх. Іуьрулъа хІара гектара тІара мамотта дукхагІен дикагІен юртбоахама продуктин яккхарга тІаергаьнь майскин Пленума решенен массада разьа а ер йоацнаш йола. Іоьагіа ЦЬалъьлар ерригача партен халкъон.

КПСС ЦК майскин Пленума решенешка хьежжа хоадамбоаллаш йола мероприятеш отта а ян уж кхочаьнчЬе болабеннаьй юрта къаьхьегамой.

Цхьаьбакъа, юрта къаьхьегамхошта нийеса КПСС ЦК майскин Пленума решенеш практически чакхъьхара новкъостал дуьлургІеш а де лезаш а ба промышленноста болийлой. Эгтара хьаьлаьн промышленностна юкъера шефскин новкъостал чІоагІаьрах латташ тиъа деза ян новкъостаІа. Вашин художественним самодеятельноста концерташ гуттаьдар, гойтара агитации кийчьаь, лекцеш ешар, зоклаьцаш ер, хьалхьашка даьтта лекхаьрш кхоачаьнцара практически новкъостаІа дар.

Город Грозне Ленинскин районин парторганизацие пленуме белгалдаьлъхьача тайпара, городера лаьхьа хала да ЦК КПСС ЦК майскин Пленума решенеш толаме кхочаьнгІ ярца читта тайпара дах а ноТ-къостал ца деш йола промышленнаьгІ болча синтетическин этилов ин предприяте коллектив, организаци.

Хьаьндарга йоаьг, масала, машиннаш ю «Красный молот» яха йоккха завод. Цу завода юрта боахамга ер гІулаьхх ца йьнна лечалу, хіаьта ІІоьргаІа техкачуьгІ тІехьаьгІа гучаьлаьл юкъаьчаьл доацнаш юрта боахамга гІулаьхх долаш ин хилар: «Красный молот» яха завод ешаьнг Іаьлаьмате дукха лъаьо мехаьлгІа-химическин аппаратура. «Красный молот» яьнда план толаме кхочаьнгІо Іалаш-ду мехІалъьтеш газн яккхарга даехкаран толаме кхочаьнцелга, хіаьта мехІалъьта ихар уж — я юрта боахамга йолха Іаьлаьмате тІехьа мехІалъьта продукташ (бензин, фатагеп, дизельин доагор, машина дьлташ). Долчч, юртбоахама производствена дІаьхьо механизацин хьинзаьнн ярца лехтар кхоачаьнцелга вайг. промышленниеех, тийна да-ца. Хіаьта, нагаьла санна «ГАРО» яха завод е шийнно-трикотажин объединенин хьанйаьча, цар хьеш йола продукци городеча а ишшта юртаьгІа а йола.

Юрта кадраш кийчьеш я мелиоративнийе, педучилище, пединститут, хіаьта уж дикагІа кийчьйр-ярца хьежжа хуриъ КПСС ЦК майскин Пленума хьаьлаьшка оттаьлаьй декхарш толаме кхоачаьнцелга а.

Анализ йоаргаІа ньчуьл тІехьаьгІа яхет, юрта боахам ешен тешнаьнен дегІаьлхьулара города промышленносто духьлаьнца, юкъарчаьл доацнаш влияни ен хиларх. Хьандарга вай йолй Грозненски химический комбинат. Іаьхьа комбинате доаккхаьн долча синтетическин этилов спирто мукъайолайт продуктех иззал спирт даккхара эшарйола эзарш тоннаш платен контролийн. Хіаьна вай мехка йинза кхочаьчьйй спирт даккхарга хиллийн хинна кхачан продуктан гергга мукъаьхара проблема.

Цхьаьхха проблема а я вай кхочаьчьеш — міад йоаха средствашца (саз хьаьрга ухийта гаьнарий даьттаьн хьаййай хьоанаьлаьн цІенаьлъ мукъайолаьхьа).

Кхы цхьаьхха лоарХІамера проблема а я промышленнийкана кхочаьчьеш. Хьаййашта телча доаькъайрий рационна юкъе белонаьн дукхагІа хилийтар духьа дукхахьа лаьттаьнна бобалгІо горхи йІае еаш хуьлар. Цуо тІехьаьгІа духьа-тІехьийн чкъьаьрийн хьоар даха а из юрта боахама тела а йолаелар промышленность. Хіаьна мехІалъьта белаьлах концентраташ технологи а оттаьл йоацнаш я. Хіаьта из бедал телаарш гроненнаьн а ба.

БВК духха-тІехьийн чкъьаьрийн хьоарал массеччаьлаьн даре-тІехьаьгІа дукхагІен я, хіаьна аьлча тарех ца йоаллаьн аминокислота а витамин а яц.

Уьх гаргІарча шерашка БВК нтт эзарш эзарш гуннаьн бедал тергьа ваьй.

КПСС ЦК майскин Пленума решенеш цьхьаьтарра разьа хинна кхоаблаьл а яь, уж решенеш толаме кхочаьнгІьра юкъе шоашкара дозаГІаьл долча даькъа лаца лаьрхіа ба город Грозне промышленносто къаьхьегамхой.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

ГОРОДА КЪАХЬЕГАМ ХОША—ЮРТА БОАХАМА

ПАРТЕ XXIII-ча съезда КПСС Центральн Комитето еннача отчетин доклада тІа белгалдаьлъхьа тайпара, вай партте Центральн Комитета кертерчу декхарех лаІ хіла а хиннад, долаш а да, хуьрг а да советски халкъа тІа-тІа дукхагІа эшаш доза материальнийн духовнийн ІІамаш дизаагІа кхочаьнцелга. Цунна тешаі ду КПСС XXIII-ча съезда Директивашка оттаьлча цифраша.

Материальн рузкъьаьл дебаларга 1966—1970 шерашка хьалкъа боахам ІІаьхьийта дерриг ахча 1,7-эза ІІаьтІаьрг хуьрга 1961—1965 шерашка материальн рузкъьаьл дебаларга дахийта хинначуьг. Даха хьа кхачан продукташца, хіаьта промышленносто бедаьщен боарамагІа Іаьлаьшеча шийх тайпа болх юрта боахам вай экономика лоарХІамегІара заьхьа ца.

Ховш малара, ДІадахча ворХІ шера юртбоахама производство дегІаьхарга темпаш даьгІаьлгр кхачан продуктацца мехк Іалаьшбара воча оагІоначарх ІаьхЪа ца Іеш, новкъа йолаьнна ІІаьхьа-кхьа боахам дегІаьхарга. этара хьалхара аргІанна халкъ продовольственним промышленним товаршца Іалаьшдара боккхача лоарХІамера йола айтен кхачанн промышленносто дегІаьхарга.

Цуузьнь кіьа бахьан доацаш хилар партийн вахара а партийнийн паччахьалхенан кулгалдара принципий а ленинскин номан юхаметаттаьра юкъ ІІайолаьлъ КПСС ЦК октябрьскин (1964 ш.) Пленум хинна дукха ха ялаелъха вай парте Центральн Комитет юрта боахамга дешаш лунцаргаьна Пленум кийчьеш йолаелар. Ховш малара, юрта боахамера гІулаьхХ малаГІа хьала тІа да боккъонца а йоаргта а текхачуьг, тІехьалисара бахьанаш гучаьлаьчуьл, кхочамбоацаш ІІаьлаьргІдола практически гІулаьхХ ваьшашкара ІІаьлаьрхіаьчуьл тІехьаьгІа КПСС ЦК хартовскин (1965 ш.) Пленум гулйир.

Пленумо оттаьлир юртабоахама производства планированин товарца, колхозхошца материальн стимулированин ярца, материально-техническин база чоагІаьрца чакхдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ болх промышленностеча балха тара лостабар, йІаьта ишшта произдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ юртен культурно-бытовой хьаьашн яІаьнн гергга доаллаьгІ цу доллача хІаьмаьна ІІанарча пятилетка ден повеста тІа оттаьлаьй хьаьй хана доарХІамегІарча лехкарех ца! — городан юртан юкъера юкъ кІеннгкІеннга йоаккхаьн дІаьйоаккхьгІа.

Ехедаьтен да, лаьттаьшка мелиораци елга шерда дегІаьлолаьнарх доаза йоо лийда а хьуьвьаьн дукхагІа терболлаьн лаьттаьн тодаран лаьтта лелаьарга культурца лаьхьарн чакхъьхьа дукхха мероприятеш, вешта аьлча лаьттаьн хІара гектарах найда дикагІа оацра а цун ларда тІа хаоттам мичча бесса даьле а алатийн юртбоахама яхьчА культурийн лаьхен чешнаьгІ лаьхьаьн кхебара а де лоаз тІулаьхаьн кийчьаь а йола КПСС ЦК майскин (1966 ш.) Пленум гулъяра баьхьан а.

Уьх тІехьхьарча 10 шера вай мехка хІара гектара тІара доаккхаьн хинна алат 11,4 центнера-гара 8,3 центнерга - кхочаьчан, дерриг чудаьхьан йола алат 152 млн. тоннагара 103 млн. тоннага кхочаьчан, паччахьалхенна ІІатеаьлаьн хинчар — 68 млн. тоннагара 35 млн. тоннага кхочаьчан хьвьлаьлур дар. Йлат хьуьнкара, чулаьрлапчахьалхенна ІІаІаьлаьрх хьъе гелаьрга йоккха юкъ юкъ-йолаьн хинна хиларо вай паччахьалхенна Іаьлаьмате доккха зе даьх. Іуьрулъа хІара гектара тІара мамотта дукхагІен дикагІен юртбоахама продуктин яккхарга тІаергаьнь майскин Пленума решенеш массада разьа а ер йоацнаш йола. Іоьагіа ЦЬалъьлар ерригача партен халкъон.

КПСС ЦК майскин Пленума решенешка хьежжа хоадамбоаллаш йола мероприятеш отта а ян уж кхочаьнчЬе болабеннаьй юрта къаьхьегамой.

Цхьаьбакъа, юрта къаьхьегамхошта нийеса КПСС ЦК майскин Пленума решенеш практически чакхъьхара новкъостал дуьлургІеш а де лезаш а ба промышленноста болийлой. Эгтара хьаьлаьн промышленностна юкъера шефскин новкъостаІа юкъера шефскин новкъостал чІоагІаьрах латташ тиъа деза ян новкъостаІа. Вашин художественним самодеятельноста концерташ гуттаьдар, гойтара агитации кийчьаь, лекцеш ешар, зоклаьцаш ер, хьалхьашка даьтта лекхаьрш кхоачаьнцара практически новкъостаІа дар.

Город Грозне Ленинскин районин парторганизацие пленуме белгалдаьлъхьача тайпара, городера лаьхьа хала да ЦК КПСС ЦК майскин Пленума решенеш толаме кхочаьнгІьра ярца читта тайпара дах а ноТ-къостал ца деш йола промышленнаьгІ болча синтетическин этилов спирто мукъайолайт продуктех иззал спирт даккхара эшарйола эзарш тоннаш платен контролийн. Хіаьна вай мехка йинза кхочаьчьйй спирт даккхарга хиллийн хинна кхачан продуктан гергга мукъаьхара проблема.

Цхьаьхха проблема а я вай кхочаьчьеш — міад йоаха средствашца (саз хьаьрга ухийта гаьнарий даьттаьн хьаййай хьоанаьлаьн цІенаьлъ мукъайолаьхьа).

Кхы цхьаьхха проблема а я промышленнийкана кхочаьчьеш. Хьаййашта телча доаькъайрий рационна юкъе белонаьн дукхагІа хилийтар духьа дукхахьа лаьттаьнна бобалгІо горхи йІае еаш хуьлар. Цуо тІехьаьгІа духьа-тІехьийн чкъьаьрийн хьоар даха а из юрта боахама тела а йолаелар промышленность. Хіаьна мехІалъьта белаьлах концентраташ технологи а оттаьл йоацнаш я. Хіаьта из бедал телаарш гроненнаьн а ба.

БВК духха-тІехьийн чкъьаьрийн хьоарал массеччаьлаьн даре-тІехьаьгІа дукхагІен я, хіаьна аьлча тарех ца йоаллаьн аминокислота а витамин а яц.

Уьх гаргІарча шерашка БВК нтт эзарш эзарш гуннаьн бедал тергьа ваьй.

КПСС ЦК майскин Пленума решенеш цьхьаьтарра разьа хинна кхоаблаьл а яь, уж решенеш толаме кхочаьнгІьра юкъе шоашкара дозаГІаьл долча даькъа лаца лаьрхіа ба город Грозне промышленносто къаьхьегамхой.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

ДОДДА ДОШ ДУЖАДЕ ХІАНА ГІЕРТ?

Этина дешашта йолча ВІашагІкхийттача Штатий сенатна комиссе дуккхача деношка дийнан кхаьн ийдан мадда-зенгеррменский монополе ш ца кьайлаГІа буззамаш леладаьн гучаьаьннача сенатора - демократа Тома Додда цеш.

Цхьой коллега леладаьлъ гІулаьккий дерриг бахьанаш баьшца чоагІа такка ІІергаш комиссе членашн хиннаб аьнна аьна йиш йолаш дац. Цхьаьбакъа, кхьмоттел этина дешаш комиссе наьх хьалхьанна яьчь массехи заседанех а кхочам хилар Додда гечнаьха кхы а чоагІаьгІа ца йолаелар.

Теший когаметта кхамаьлаш, даьча. Додда секретарите хиннача ГІочаьна бокъонца дог тешадеш хьаьхьеьнгІ, вой шеф бовнсин промышленнин даьй агентана — вашингтонски лоббистица Джулиус Клейнаца айхха буззамаш долаш хинна хилар.

Гучадьлар, 1964 шера, граждански бокъонех дола занон сенате дуьнца хана, дебаташца председателца дехьа-раш хьоахьаьнцаш хинна Додда цІаьхха Капитолера ара а ийкха Клейна гІулаьхХилар-ГІеГІа даха аьнна Малхбузен Германе ваьхар, ше хьоьш бола нинь сенатна официальн командировкаца ВІашГІехьа а баьхьха.

Гучадьлар, сенаторо бонсин агента камаьрша соврІаьш таш тийна хилар, каст-каста Клейн волча хьоашалгІа йолаьш ВІашагІкхийттача Штатийн ма малхбузчоагІаьрчаьнна капитала хьашташ лорадарна - дувзаденна дола массе тайпа гІулаьнх цунна дешь из хинна хилар.

Ца кхетаеш йола оагІуо Додда деша кюнке йисаьц аьнна хетаьлуш дар. Ше волчча тайпара хьагучаьвьаьккар сенатор. Цхьаьбанна, ца ту ца соцаш хилаьцар гІулаьхХ.

Комиссе заседане кхамаьл де дош дийкача Томас Додда шийна тІаьтеаьнна ВІашагІкхийттача ІІохатехар, кхьметтел гуччаьхьара факташ хаьрцье ергташ шийна хало а ца еш.

Цул совгІа, ше маьарра хьагучаьаьккх уьнаьцІена воаца политикан комиссе членашта шоашта ДІаГІаьрГІера ваьлар.

Кхьметтел дуккхача хана дена вашингтонски политическе кухне нравашна бьанна а хІанзалца Додда дош башка тергал ца деш хинна а дукхха ермерикански обозревателаш а ца-ГІеГІаьхьаьчуьл ІІехьаьгІа КПСС ЦК хартовскин (1965 ш.) Пленум гулйир.

Пленумо оттаьлир юртабоахама производства планированин товарца, колхозхошца материальн стимулированин ярца, материально-техническин база чоагІаьрца чакхдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ болх промышленностеча балха тара лостабар, йІаьта ишшта произдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ юртен культурно-бытовой хьаьашн яІаьнн гергга доаллаьгІ цу доллача хІаьмаьна ІІанарча пятилетка ден повеста тІа оттаьлаьй хьаьй хана доарХІамегІарча лехкарех ца! — городан юртан юкъера юкъ кІеннгкІеннга йоаккхаьн дІаьйоаккхьгІа.

Ехедаьтен да, лаьттаьшка мелиораци елга шерда дегІаьлолаьнарх доаза йоо лийда а хьуьвьаьн дукхагІа терболлаьн лаьттаьн тодаран лаьтта лелаьарга культурца лаьхьарн чакхъьхьа дукхха мероприятеш, вешта аьлча лаьттаьн хІара гектарах найда дикагІа оацра а цун ларда тІа хаоттам мичча бесса даьле а алатийн юртбоахама яхьчА культурийн лаьхен чешнаьгІ лаьхьаьн кхебара а де лоаз тІулаьхаьн кийчьаь а йола КПСС ЦК майскин (1966 ш.) Пленум гулъяра баьхьан а.

Уьх тІехьхьарча 10 шера вай мехка хІара гектара тІара доаккхаьн хинна алат 11,4 центнера-гара 8,3 центнерга - кхочаьчан, дерриг чудаьхьан йола алат 152 млн. тоннагара 103 млн. тоннага кхочаьчан, паччахьалхенна ІІатеаьлаьн хинчар — 68 млн. тоннагара 35 млн. тоннага кхочаьчан хьвьлаьлур дар. Йлат хьуьнкара, чулаьрлапчахьалхенна ІІаІаьлаьрх хьъе гелаьрга йоккха юкъ юкъ-йолаьн хинна хиларо вай паччахьалхенна Іаьлаьмате доккха зе даьх. Іуьрулъа хІара гектара тІара мамотта дукхагІен дикагІен юртбоахама продуктин яккхарга тІаергаьнь майскин Пленума решенеш массада разьа а ер йоацнаш йола. Іоьагіа ЦЬалъьлар ерригача партен халкъон.

КПСС ЦК майскин Пленума решенешка хьежжа хоадамбоаллаш йола мероприятеш отта а ян уж кхочаьнчЬе болабеннаьй юрта къаьхьегамой.

Цхьаьбакъа, юрта къаьхьегамхошта нийеса КПСС ЦК майскин Пленума решенеш практически чакхъьхара новкъостал дуьлургІеш а де лезаш а ба промышленноста болийлой. Эгтара хьаьлаьн промышленностна юкъера шефскин новкъостаІа юкъера шефскин новкъостал чІоагІаьрах латташ тиъа деза ян новкъостаІа. Вашин художественним самодеятельноста концерташ гуттаьдар, гойтара агитации кийчьаь, лекцеш ешар, зоклаьцаш ер, хьалхьашка даьтта лекхаьрш кхоачаьнцара практически новкъостаІа дар.

Город Грозне Ленинскин районин парторганизацие пленуме белгалдаьлъхьача тайпара, городера лаьхьа хала да ЦК КПСС ЦК майскин Пленума решенеш толаме кхочаьнгІьра ярца читта тайпара дах а ноТ-къостал ца деш йола промышленнаьгІ болча синтетическин этилов спирто мукъайолайт продуктех иззал спирт даккхара эшарйола эзарш тоннаш платен контролийн. Хіаьна вай мехка йинза кхочаьчьйй спирт даккхарга хиллийн хинна кхачан продуктан гергга мукъаьхара проблема.

Цхьаьхха проблема а я вай кхочаьчьеш — міад йоаха средствашца (саз хьаьрга ухийта гаьнарий даьттаьн хьаййай хьоанаьлаьн цІенаьлъ мукъайолаьхьа).

Кхы цхьаьхха проблема а я промышленнийкана кхочаьчьеш. Хьаййашта телча доаькъайрий рационна юкъе белонаьн дукхагІа хилийтар духьа дукхахьа лаьттаьнна бобалгІо горхи йІае еаш хуьлар. Цуо тІехьаьгІа духьа-тІехьийн чкъьаьрийн хьоар даха а из юрта боахама тела а йолаелар промышленность. Хіаьна мехІалъьта белаьлах концентраташ технологи а оттаьл йоацнаш я. Хіаьта из бедал телаарш гроненнаьн а ба.

БВК духха-тІехьийн чкъьаьрийн хьоарал массеччаьлаьн даре-тІехьаьгІа дукхагІен я, хіаьна аьлча тарех ца йоаллаьн аминокислота а витамин а яц.

Уьх гаргІарча шерашка БВК нтт эзарш эзарш гуннаьн бедал тергьа ваьй.

КПСС ЦК майскин Пленума решенеш цьхьаьтарра разьа хинна кхоаблаьл а яь, уж решенеш толаме кхочаьнгІьра юкъе шоашкара дозаГІаьл долча даькъа лаца лаьрхіа ба город Грозне промышленносто къаьхьегамхой.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

МАЛЬТА. Мальтийски столица Ла-Валета — из город-музей. Ъьаьха ІІайрен «хана» хиннача Англе кхо шу хьаьлха мара дІахьаьнна дола юкъерча ІІаьшеренашкара ІІеІаьнн іІанаьрча ханарча тІема - форда чоагІаьленаьнн, кІеннарча ханара вахар кІеннйоаьлаьчуьнгІ тІехьаьгІа КПСС ЦК хартовскин (1965 ш.) Пленум гулйир.

Пленумо оттаьлир юртабоахама производства планированин товарца, колхозхошца материальн стимулированин ярца, материально-техническин база чоагІаьрца чакхдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ болх промышленностеча балха тара лостабар, йІаьта ишшта произдоаргдела ІІ.ЛенинаьгІ ер ер юртбоахама производственнаьгІ юртен культурно-бытовой хьаьашн яІаьнн гергга доаллаьгІ цу доллача хІаьмаьна ІІанарча пятилетка ден повеста тІа оттаьлаьй хьаьй хана доарХІамегІарча лехкарех ца! — городан юртан юкъера юкъ кІеннгкІеннга йоаккхаьн дІаьйоаккхьгІа.

Ехедаьтен да, лаьттаьшка мелиораци елга шерда дегІаьлолаьнарх доаза йоо лийда а хьуьвьаьн дукхагІа терболлаьн лаьттаьн тодаран лаьтта лелаьарга культурца лаьхьарн чакхъьхьа дукхха мероприятеш, вешта аьлча лаьттаьн хІара гектарах найда дикагІа оацра а цун ларда тІа хаоттам мичча бесса даьле а алатийн юртбоахама яхьчА культурийн лаьхен чешнаьгІ лаьхьаьн кхебара а де лоаз тІулаьхаьн кийчьаь а йола КПСС ЦК майскин (1966 ш.) Пленум гулъяра баьхьан а.

Уьх тІехьхьарча 10 шера вай мехка хІара гектара тІара доаккхаьн хинна алат 11,4 центнера-гара 8,3 центнерга - кхочаьчан, дерриг чудаьхьан йола алат 152 млн. тоннагара 103 млн. тоннага кхочаьчан, паччахьалхенна ІІатеаьлаьн хинчар — 68 млн. тоннагара 35 млн. тоннага кхочаьчан хьвьлаьлур дар. Йлат хьуьнкара, чулаьрлапчахьалхенна ІІаІаьлаьрх хьъе гелаьрга йоккха юкъ юкъ-йолаьн хинна хиларо вай паччахьалхенна Іаьлаьмате доккха зе даьх. Іуьрулъа хІара гектара тІара мамотта дукхагІен дикагІен юртбоахама продуктин яккхарга тІаергаьнь майскин Пленума решенеш массада разьа а ер йоацнаш йола. Іоьагіа ЦЬалъьлар ерригача партен халкъон.

КПСС ЦК майскин Пленума решенешка хьежжа хоадамбоаллаш йола мероприятеш отта а ян уж кхочаьнчЬе болабеннаьй юрта къаьхьегамой.

Цхьаьбакъа, юрта къаьхьегамхошта нийеса КПСС ЦК майскин Пленума решенеш практически чакхъьхара новкъостал дуьлургІеш а де лезаш а ба промышленноста болийлой. Эгтара хьаьлаьн промышленностна юкъера шефскин новкъостаІа юкъера шефскин новкъостал чІоагІаьрах латташ тиъа деза ян новкъостаІа. Вашин художественним самодеятельноста концерташ гуттаьдар, гойтара агитации кийчьаь, лекцеш ешар, зоклаьцаш ер, хьалхьашка даьтта лекхаьрш кхоачаьнцара практически новкъостаІа дар.

Город Грозне Ленинскин районин парторганизацие пленуме белгалдаьлъхьача тайпара, городера лаьхьа хала да ЦК КПСС ЦК майскин Пленума решенеш толаме кхочаьнгІьра ярца читта тайпара дах а ноТ-къостал ца деш йола промышленнаьгІ болча синтетическин этилов спирто мукъайолайт продуктех иззал спирт даккхара эшарйола эзарш тоннаш платен контролийн. Хіаьна вай мехка йинза кхочаьчьйй спирт даккхарга хиллийн хинна кхачан продуктан гергга мукъаьхара проблема.

Цхьаьхха проблема а я вай кхочаьчьеш — міад йоаха средствашца (саз хьаьрга ухийта гаьнарий даьттаьн хьаййай хьоанаьлаьн цІенаьлъ мукъайолаьхьа).

Кхы цхьаьхха проблема а я промышленнийкана кхочаьчьеш. Хьаййашта телча доаькъайрий рационна юкъе белонаьн дукхагІа хилийтар духьа дукхахьа лаьттаьнна бобалгІо горхи йІае еаш хуьлар. Цуо тІехьаьгІа духьа-тІехьийн чкъьаьрийн хьоар даха а из юрта боахама тела а йолаелар промышленность. Хіаьна мехІалъьта белаьлах концентраташ технологи а оттаьл йоацнаш я. Хіаьта из бедал телаарш гроненнаьн а ба.

БВК духха-тІехьийн чкъьаьрийн хьоарал массеччаьлаьн даре-тІехьаьгІа дукхагІен я, хіаьна аьлча тарех ца йоаллаьн аминокислота а витамин а яц.

Уьх гаргІарча шерашка БВК нтт эзарш эзарш гуннаьн бедал тергьа ваьй.

КПСС ЦК майскин Пленума решенеш цьхьаьтарра разьа хинна кхоаблаьл а яь, уж решенеш толаме кхочаьнгІьра юкъе шоашкара дозаГІаьл долча даькъа лаца лаьрхіа ба город Грозне промышленносто къаьхьегамхой.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

ВЕЖАРИЙ МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

ТОАЛУШ ЙОАГІА ГДР-е СТОЛИЦА

БЕРЛ

ДЕШАРХОЙ ПРАКТИКЕ БА

Лешара шу ы йистелыхылар ыынна салаІа духха сихбала йиш йолаш хиланнар пхелаГічен ыхлаГічен классанна лешаш хиннарш. Хіана ыыча уж практико хила беваш бар.

Боккхача безамна болабелар лешархой шоай декхарашш ахоачаше. ЫаІыа уж кІеина дацар. Шіи гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де лешар (хий лета, оасар де, и. кх. л.). Гуратьа ЛІалійна ка бода ялар чуна, «Краснодар», «Победа» яха томаташ ІІае лаьтта кийчье, ЛІаеГіача гаьнашта гІулаях де. йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

Хіана хьалхарча потокера цхьабараш шоай практика чаккъаькъха балаиаб. Дика къастаргаца шоаш беш бола болх теоретически дика боваш хиларца белгалбаьлар лешархой Шакина Тоня, Акулов Витя, Касиева Зура, Афанасьева Вера, Толмачева Валя, дуккха кхыбарш а.

Хіана практика ІІаХо ІІаХьош я цхьаІона группаш. Уж ба вархІаГічен йІсІаГічен кІасиКара лешархой. Шоай пришкольни участке барал совгІа ІІаьхьегама урокаш телача хьехархошна Н. М. Яковлеван О. Романоваш кулгІал а леш № 5 йолча жиларравлене коа а баьб лешархошна болх. Коа пІенаьлл. ІІІ гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де лешар (хий лета, оасар де, и. кх. л.). Гуратьа ЛІалійна ка бода ялар чуна, «Краснодар», «Победа» яха томаташ ІІае лаьтта кийчье, ЛІаеГіача гаьнашта гІулаях де. йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

Хіана хьалхарча потокера цхьабараш шоай практика чаккъаькъха балаиаб. Дика къастаргаца шоаш беш бола болх теоретически дика боваш хиларца белгалбаьлар лешархой Шакина Тоня, Акулов Витя, Касиева Зура, Афанасьева Вера, Толмачева Валя, дуккха кхыбарш а.

Хіана практика ІІаХо ІІаХьош я цхьаІона группаш. Уж ба вархІаГічен йІсІаГічен кІасиКара лешархой. Шоай пришкольни участке барал совгІа ІІаьхьегама урокаш телача хьехархошна Н. М. Яковлеван О. Романоваш кулгІал а леш № 5 йолча жиларравлене коа а баьб лешархошна болх. Коа пІенаьлл. ІІІ гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де, йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

Хіана хьалхарча потокера цхьабараш шоай практика чаккъаькъха балаиаб. Дика къастаргаца шоаш беш бола болх теоретически дика боваш хиларца белгалбаьлар лешархой Шакина Тоня, Акулов Витя, Касиева Зура, Афанасьева Вера, Толмачева Валя, дуккха кхыбарш а.

КИЙЧО ЯЬЙ КЕРДАЧА СЕЗОНА

Кердача сезона консервни завод кийчьеш хьиннарг кхъхьйГаг тІа боллІоша. Сомий, коксервни, томатни цецашка дукха къастийГаг хьалха боллІоша. Сомий цеке кхоачамхилдар цаГ дар цига кхоачамхилдар вакуумапараташ ца хилар. Из ІІаьхьа долаш яьлна кІехкнаг еаш хулар вареньеш. Хіана цар метта ІІаьхьаГ кердача вакуумапараташ. Цар ІІаьхьа аттача бьаьхьаб болх. Коа пІенаьлл. ІІІ гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де, йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

Хіана хьалхарча потокера цхьабараш шоай практика чаккъаькъха балаиаб. Дика къастаргаца шоаш беш бола болх теоретически дика боваш хиларца белгалбаьлар лешархой Шакина Тоня, Акулов Витя, Касиева Зура, Афанасьева Вера, Толмачева Валя, дуккха кхыбарш а.

Хіана практика ІІаХо ІІаХьош я цхьаІона группаш. Уж ба вархІаГічен йІсІаГічен кІасиКара лешархой. Шоай пришкольни участке барал совгІа ІІаьхьегама урокаш телача хьехархошна Н. М. Яковлеван О. Романоваш кулгІал а леш № 5 йолча жиларравлене коа а баьб лешархошна болх. Коа пІенаьлл. ІІІ гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де, йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

Хіана хьалхарча потокера цхьабараш шоай практика чаккъаькъха балаиаб. Дика къастаргаца шоаш беш бола болх теоретически дика боваш хиларца белгалбаьлар лешархой Шакина Тоня, Акулов Витя, Касиева Зура, Афанасьева Вера, Толмачева Валя, дуккха кхыбарш а.

Хіана практика ІІаХо ІІаХьош я цхьаІона группаш. Уж ба вархІаГічен йІсІаГічен кІасиКара лешархой. Шоай пришкольни участке барал совгІа ІІаьхьегама урокаш телача хьехархошна Н. М. Яковлеван О. Романоваш кулгІал а леш № 5 йолча жиларравлене коа а баьб лешархошна болх. Коа пІенаьлл. ІІІ гектар совгІа ЛІалійнача зиашта гІулаях де, йиштта кхы дуккхадарш а. Из лерриа шоаш деча хана бетачка Іомадеш шоашта йійача теоретически материалах пайда ян лешархоша. Нагахь сана хіана ыыча йола тема йиІьнена хуле лешархошта жкъе из дикаГІа дагайоаГічечо керлайоккх. Цу гІулаяхо дГкка новкъостал ду практика тоаьмца ІІаяхьа.

ДЕГА ЙІОВХАЛ

Массеехь шу хьалха дар из. МалгІабика быткомбината балха ера Гатиева Марем. Маьхараш, керчера балта цхьаннаера ІІа ца лойаш, кхамаьлта а дукха ІІеІа йолаш лелаш цхьа ха яьккхар Марема.

Цхьан дийнахьа ІІаьхха балха ера ца йоалаш йисар Марем. ПоллаГіча а хьоалаГічча дийнахьа а ер. Комбината кхаламаьхьа Совета председателга Яндиева Аня Ілача бьаллар кхаллах.

— Вай Марем балха ца йоаГІа йоалаГІа ди ца. Ф хиннадеш пунат, — йоахар цар. Кхаллаьхьа Совета активисташ Марем хаьа балар. Баьчьа, на больничне памогаш уллар. ІІоллаГічча дийнахьа дукха кхаллах бальхар Маремага хьажа.

Ялх буттг бальккар Марема больничне уллаш. Цу ыкъаГІа комбинатера дукха кхаллах яхар тухта хьажа. Лаарах тоаелар Марем.

Цхьа Яндиева Аня ера из йолча. Цхьаьца дувцаш баГІаш шиі ераз доаиаш хиннача мьарелах дийнахь Марема. Дукха кхамаьл деш яьлаш цу дийнахь ши кхаллаг. Шіе йоаш Маремага Аниса аьлар:

— Хіана а лаарах тоаеннаш хьо, кхаллаьхь Совето. Йоарг ера путевка яьккхай хьона. Хіаьта мара хьогара ІІаьвьаьхьа кІаьнк оаха-ІІаьвоалаергва, бокър ші цун хьогара ца а вьаьхьа из кхеле. Дукха ха яьлле кІаьнк наьнах кхийтар. Дувцитта дацар Марема ГІаьГьхар.

Из кхаллаьха Совето боча бахха цхьа масал мара дац. Цхьа біаьсовгІа кхаллаг чуйоаГІа бьткомбината кхаллаьха Совете. Комбината дикаГІа боча боллхой ба уж. Къастта парча жкъе духа ІІе ІІаьш а шоай производственна а обществননна а болх хила делабеш ба М Воловозова. Л. Харсиева, Л. Хамхоева, ишшта кхыбарш а.

Кхаллаьха Совета керттера дехар комбината боллхошта жкъе ІІаьхьа-дешар на хоьш боча наьх дешар Іомадар да. Из гІулаях ІІаьхьаккхара дика новкъостал ду кхаллаьха Совета № 6 йолча школ из хьехархошна. Балха смена ІІаьхьаьннаьчуІ ІІеХьаГІа боллхошта дешара занатеш ю цу школа хьехархошна. Из общественни гІулаях ІІаьлаьлаь цхьа шу мара дедеш а хьалха ІІаьлла йоаьлоах а дешарах а ца хаеташ гІиннаьчуІ хьалхаьл деша а яьде а Іомабиннаб. Хьалхаьл ІІаьхьа ІІеІа ІІеІа 5-ІІеІа классе ІІаЧуьбаьлиаб Гагиева Марем, Саутиева Зина. Будугова Дугурхан, ишшта кхыбарш а. ДукхагІа бола кхаллаьх балха квалификаци лаьхьеча кружеваш ца ух.

ЛаТача шера «Вай праз вай вой бе зада» данна «Сералаьо гаьрта ІІаьхьегама зрадьяна ІІаьхьегиттутра мехкарий письмо дог ІІаьрьа хиннна ІІаьчІагІа ІІаьхьегама ІІаьрьа ІІаьрьа ІІаьрьа